

УДК 325.54

Нестайко І., канд. пед. наук, доц.; Сеньовська Н., канд. пед. наук, доц.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

НАСЛІДКИ БІЖЕНСТВА ДЛЯ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН, СПРИЧИНЕНІ ЗБРОЙНИМИ КОНФЛІКТАМИ

Анотація. Статтю присвячено аналізу стану біженства для приймаючих країн, спричиненого збройними конфліктами, висвітлено основні проблеми, з котрими зіткнулися біженці та шляхи подолання кризи, звернено увагу на соціальну адаптацію біженців.

Ключові слова: біженці, збройний конфлікт, соціальна адаптація.

Nestaiko I., Ph.D., Assoc. Prof.; Senovska N., Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Ukraine

CONSEQUENCES OF REFUGEES FOR HOST COUNTRIES RESULTING FROM ARMED CONFLICTS

Abstract: This article analyzes the state of refugees for host countries caused by armed conflicts, highlighting the main problems faced by refugees and ways to overcome the crisis, with a focus on the social adaptation of refugees.

Keywords: refugees, armed conflict, social adaptation.

Від початку російської агресії на Україну, країну змушені були залишити мільйони біженців. Більшість з них опинилась у Польщі, яка виявила свою солідарність і підтримку. Надання допомоги у багатьох аспектах впало на плечі звичайних громадян Польщі, зокрема в таких питаннях як: забезпечення житлом, харчування та соціальної допомоги. Польська влада і до сьогодні підтримує українців у необхідності надання освітніх послуг, ринку праці, служби здоров'я, поселення сотні тисячам, а навіть і мільйонам біженців з України. Найважливішим стоїть питання про забезпечення їм безпеки і створення умов сприйняття та трактування як своїх у польському суспільстві.

Перше формально-юридичне визначення поняття «біженець» ми зустрічаємо в документах Ліги Націй. Організація виникла внаслідок трагедії та СВІТОВОЇ війни, і її метою було вжити заходів і механізмів для запобігання цьому і нових воєн. була зроблена спроба створити механізми для захисту людей, які внаслідок цього змушені залишити місце проживання у результаті збройних конфліктів. Під час функціонування ліги націй використовувалися критерії походження, громадянства та відсутність дипломатичного захисту держави. В цей період біженцями могли бути люди вірменського та асирійського походження, австрійського, турецького, іспанського і німецького [3].

Ситуація, в якій знаходяться особи, котрі втікали з України до Польщі є надзвичайно складна як для них самих, так і для суспільства загалом. У таких кризових умовах основним дуже важливо забезпечити повагу прав і свобод кожного.

Найбільшими проблемами за кордоном українці називають: відсутність належних житлових умов. 58 відсотків респондентів живуть у приватних будинках чи квартирах, деякі у центрах і готелях, які підготувала для них влада, багато діляться приміщеннями, також приватними, з іншими людьми. Відсутність приватного життя та необхідність ділити кухню та ванну кімнату з незнайомцями є одними з найбільш часто згадуваних проблем, як і відсутність спокійного місця для навчання дітей. На відсутність тихого куточка в основному скаржаться студенти 16-17 років, а не молодші.

Ще одна велика проблема – нестача грошей. 79 відсотків респондентів мають проблеми матеріальні. Лише чверть біженців здатна покривати поточні витрати із зарплати. Нині 33 відсотки приїжджих працюють і заробляють; деякі продовжують свою поточну роботу дистанційно. Для третини основним джерелом доходу на даний момент є пільги; особливо це

стосується Німеччини (52%) та Чехії (41%). Деякі жінки-біженки не можуть влаштуватися на оплачувану роботу, тому що їм доводиться доглядати за дітьми або літніми членами сім'ї.

Кожен другий біженець працює нижче своєї кваліфікації та освіти.

Однією з перешкод, через яку біженці відмовляються від освіти, не можуть знайти роботу чи мають проблеми з продовженням лікування, дослідники називають незнання мови. Чверть респондентів взагалі не знають мови країни, в якій оселилися. Найбільше таких людей було в Естонії, Румунії та Угорщині, найменше – зрозуміло через схожість мови – у Польщі, Чехії та Словаччині. Лише 23 відсотки вивчаючи мову нової країни, це частіше молоді люди, ніж літні люди.

Менше половини біженців, які навчалися в Україні до війни, продовжують навчання в країні перебування. Таким чином, дві третини дітей продовжують навчання онлайн в Україні або навчаються самостійно за українськими навчальними матеріалами. Деякі взагалі не відвідують школу, тому що не мають комп'ютера чи планшета, за допомогою якого можна було б брати участь в онлайн-уроках, не мають постійного місця проживання [4].

Що стосується самопочуття, то кожен другий респондент зізнався, що після виїзду з України відчував сум і депресію, причому частіше це стосується жінок, ніж чоловіків. Дві третини респондентів показали, що вони відчували панічні атаки та напади тривоги. Автори звіту вказують на тривожні результати серед дітей, оскільки дослідження показало, що 50% з них проблеми зі сном і концентрацією, а кожен другий втратив самооцінку і відчуває надмірну чутливість. Проте, як це не парадоксально, багато, аж дві третини українців, заявляють, що дивляться в майбутнє з оптимізмом [4].

Джерела та література

1. Chlebny, J. Postępowanie w sprawie o nadanie statusu uchodźcy. Warszawa 2011, Wydawnictwo C.H. Beck.
2. Dobrowolska-Polak J., Ludzie w cieniu wojny. Ludność cywilna podczas współczesnych konfliktówzbrojnych, Poznań 2011.
3. Głogowska Patrycja. Konsekwencje procesów uchodźczych wywołanych Konfliktami zbrojnymi dla państw przyjmujących. TeKa of Political Science and International Relations – UMCS, 2022, 17/1, 57–72 <https://journals.umcs.pl/teka/article/viewFile/15008/10679>.
4. Kiwnik Pargana J. Uchodźcy z Ukrainy. <https://www.dw.com/pl/uchod%C5%BAcy-z-ukrainy-co-trzecia-osoba-chce-wr%C3%B3ci%C4%87-do-domu/a-64846218>.
5. Stankiewicz W. M., Konflikt jako zjawisko integrujące i dezintegrujące oblicze współczesnego świata, Olsztyn 2008, s.19
6. Ustawa Prawo oświatowe, Dz.U. 2017 poz. 59
7. Ząbek M., Łodziński S. Uchodźcy w Polsce. Próba spojrzenia antropologicznego. Warszawa 2008. Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR
8. Wesprzyjmy dzieci i młodzież z Ukrainy! Pokażmy nauczycielom i nauczycielkom, że nie są sami! URL: <https://www.amnesty.org.pl/szkola-dla-wszystkich/>

УДК 621.039

Стручок В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛУ ТА НАСЕЛЕННЯ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

Анотація. Розглянуто масштаби забруднення та втрати персоналу та особового складу формувань цивільної оборони безпосередньо після аварії на Чорнобильській АЕС, основні заходи захисту населення. Детально розглянуто моніторинг радіаційної обстановки та основні об'єктивні та суб'єктивні причини проблемності його проведення. Досліджено причинно-